

Inventarisatie bodemkwaliteit Vogeldorp

Aan Vereniging van Eigenaren Vogeldorp
Van Ingenieursbureau, F. van der Poel / G. Dolmans
Datum 10 maart 2016

Wij hebben voor de buurt “**Vogeldorp**”, onderdeel van Wijk 61, een inventarisatie gemaakt van de kwaliteit van de bodem in de buurt. Hiervoor zijn alle gegevens over de kwaliteit van de bodem in de buurt bekeken via het bodemsysteem (Nazca-I), waarin alle bodemgegevens van de gemeente Amsterdam zijn ingevoerd. Dit systeem geeft een volledig beeld van alle bodemkwaliteitsgegevens die beschikbaar zijn.

Algemene historie van de wijk

De polder Nieuwendammer Ham, waarin de Vogelwijk inclusief Vogeldorp liggen, is tussen 1880 en 1885 ingepolderd, nadat een deel van Het IJ was gedempt. Mogelijk is de inpoldering en ophoging (deels) uitgevoerd met baggerslib afkomstig uit Het IJ. Het zuidelijk deel van de Nieuwendammer Ham is in gebruik genomen als industriegebied (o.a. het Hamerterrein). De Vogelwijk (inclusief Vogeldorp) is gebouwd tussen 1910 en 1937. In deze periode werd, zo is pas sinds de jaren '80 vastgesteld, vaak verontreinigd materiaal (sloopresten, puin, baggerslib, etc.) gebruikt bij de ophoging en stabilisatie van de bodem van nieuwe wijken. Hierdoor kunnen in de grond bodemverontreinigingen aanwezig zijn.

Dempingen/stortlocaties/puntbronnen

Naast bodemverontreiniging als gevolg van de aanwezige ophooglaag kan ook bodemverontreiniging op een locatie of in een wijk zijn ontstaan door stortlocaties, gedempte sloten, ondergrondse brandstoftanks (huisbrandolie, petroleum) of andere puntbronnen (zoals bijvoorbeeld een benzinepomp of chemische wasserij).

Er zijn geen slootdempingen, stortlocaties of andere puntbronnen bekend in Vogeldorp. Binnen het gebied zijn ook geen ondergrondse brandstoftanks bekend. In onderstaande figuur is het kaartblad uit Nazca-I met ondergrondse brandstoftanks, dempingen, stortlocaties en andere puntbronnen voor Vogeldorp weergegeven.

Figuur 1: Kaartblad tanks, dempingen, stortlocaties of andere puntbronnen

Bodemkwaliteitskaart

Op basis van de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart (BKK), die alleen te hanteren is voor onverdachte locaties, is Vogeldorp gelegen in de algemene zone 3 (oranje in onderstaande figuur). De algemene (gemiddelde) kwaliteit van de bovengrond (0-0,5 meter beneden maaiveld) en ondergrond (0,5-2,0 meter beneden maaiveld) in deze zone is 'Industrie'. Dit houdt in dat de bodem over het algemeen licht tot matig verontreinigd is. Lichte tot matige verontreinigingen zijn niet schadelijk voor mensen, dieren en het milieu en hoeven volgens de Wet bodembescherming ook niet te worden gesaneerd.

Het zuidoostelijk deel van Vogeldorp (ten zuidoosten van de Zesde Vogelstraat; nummering Zamenhofstraat 94 en hoger) is gelegen in zone 5 van de bodemkwaliteitskaart (roze in onderstaande figuur). Dit houdt in dat binnen deze zone zowel in de boven- als in de ondergrond sterke verontreinigingen kunnen voorkomen. Sterke verontreinigingen kunnen, bij veelvuldige en langdurige blootstelling, schadelijk zijn voor mensen, dieren en het milieu. Op de meeste sterk verontreinigde locaties in Amsterdam is dit echter niet het geval.

Figuur 2: Kaartblad bodemkwaliteitskaart

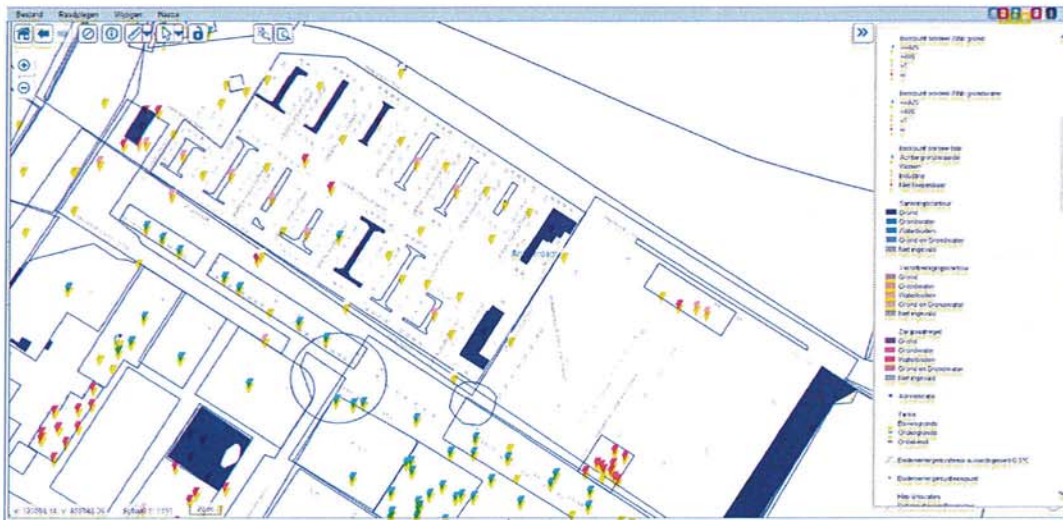
Uitgevoerde bodemonderzoeken, saneringen en verontreinigingscontouren

In 2003 en 2004 zijn in opdracht van de gemeente Amsterdam bodemonderzoeken uitgevoerd naar de kwaliteit van de teelaardelaag die is opgebracht in de binnentuinen van de woonblokken van Vogeldorp. In zes binnentuinen werden sterke verontreinigingen met zware metalen in de teelaardelaag (0-0,2 meter beneden maaiveld) aangetroffen. In de overige binnentuinen werden maximaal lichte tot matige verontreinigingen aangetroffen. De sterk verontreinigde teelaardelagen zijn vervolgens geheel afgegraven en afgevoerd. Er zijn nieuwe, schone teelaardelagen aangebracht. De licht tot matig verontreinigde teelaardelagen komen overeen met de algemene gemiddelde bodemkwaliteit in de wijk (op basis van de bodemkwaliteitskaart) en zijn niet gesaneerd, omdat deze verontreinigingen geen risico vormen voor mens, dier en milieu. In onderstaande figuur zijn de gesaneerde binnentuinen (blauwe vlakken) weergegeven. Voor de overige binnentuinen is weergegeven of de teelaardelaag hier licht (gele stippen) of matig (oranje stippen) verontreinigd was.

In 2004 is door DWR (tegenwoordig Waternet) een bodemonderzoek in Vogeldorp uitgevoerd in het kader van voorgenomen rioleringswerkzaamheden. Bij dit onderzoek zijn in de openbare weg diverse boringen geplaatst. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat in zowel de grond als het grondwater maximaal lichte verontreinigingen (met kwik en zink) zijn aangetoond.

Voor de locatie Zamenhofstraat nabij nr. 118 is in 2009 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd in het kader van een bouw aanvraag voor de locatie. De locatie was in het verleden in gebruik als opslagterrein, autoreparatiebedrijf (nr. 120) en goederenopslag, metaalbewerkingsbedrijf (nr. 132). De locatie maakte in het verleden deel uit van de kade van een zijkanaal van het Hamerkanaal en is rond 1972 gedempt. De boven- en ondergrond (tot 2,5 meter diepte) bleken sterk verontreinigd met zink en koper. De oorzaak van deze verontreinigingen is de aanwezigheid van puin, kolengruis, stenen en kolenas in de bodem (vermoedelijk gebruikt als dempingsmateriaal). Aangezien deze verontreinigingen zich niet verspreiden in de bodem en de locatie geheel bebouwd is, vormen deze in de huidige situatie geen risico voor mens, dier en milieu.

In de gehele buurt Vogeldorp is geen asbest in de bodem aangetroffen.

Figuur 3: Kaartblad bodemonderzoeken, verontreinigingen en saneringen

Samenvattend:

- Op basis van de historische informatie, de bodemkwaliteitskaart en uitgevoerde bodemonderzoeken in de buurt Vogeldorp concluderen wij dat de bodemkwaliteit in

Vogeldorp over het algemeen licht tot matig verontreinigd is, als gevolg van ophoging met baggerslib, puin of andere bodemvreemde materialen. Lichte tot matige verontreinigingen zijn niet schadelijk voor mensen, dieren en het milieu en hoeven volgens de Wet bodembescherming ook niet te worden gesaneerd.

- Uitzondering hierop vormt de locatie Zamenhofstraat tussen 116 en 118, waar onder de bebouwing sterke verontreinigingen met koper en zink in de bodem aanwezig zijn. Deze sterke verontreinigingen vormen in de huidige situatie (afgedekt door de bebouwing) ook geen risico voor de volksgezondheid.
- In het zuidoostelijk deel van Vogeldorp (ten zuidoosten van de Zesde Vogelstraat; nummering Zamenhofstraat 94 en hoger) kunnen zowel in de boven- als in de ondergrond sterke verontreinigingen met zware metalen en PAK's voorkomen. Sterke verontreinigingen kunnen, bij veelvuldige en langdurige blootstelling, schadelijk zijn voor mensen, dieren en het milieu. Op de meeste sterk verontreinigde locaties in Amsterdam is dit echter niet het geval.
- Bij graafwerkzaamheden in sterk verontreinigde grond moet de graver een melding doen in het kader van de Wet bodembescherming. Bij de graafwerkzaamheden zijn dan persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals beschermende kleding, handschoenen, was- en verkleedgelegenheid, en in geval van bijvoorbeeld asbest ook adembescherming) verplicht vanuit de Arbeidsomstandigheden wetgeving (gradaties in veiligheidsklasse van 1T tot 3T). Ook bij graafwerkzaamheden in matige verontreinigingen (de zogenaamde basisklasse) dienen persoonlijke beschermingsmiddelen (in elk geval beschermende kleding en handschoenen) te worden gebruikt.
- In het geval van de werkzaamheden die Liander in Vogeldorp heeft uitgevoerd, bestaat de mogelijkheid dat zij in hun vooronderzoek aanleiding hebben gevonden om een (sterke) verontreiniging te verwachten ter plaatse van de locatie van de werkzaamheden. Een andere mogelijkheid is dat men op basis van het wisselende beeld van de bodemkwaliteit in de buurt heeft besloten uit te gaan van een strenger veiligheidsregime dan strikt noodzakelijk was. Hoe dan ook zijn ook bij matige verontreinigingen (die in Vogeldorp met enige regelmaat worden aangetroffen) de basis beschermende maatregelen (kleding; handschoenen) verplicht.
- In alle gevallen was het verstandig geweest als Liander de omwonenden vooraf had ingelicht over de werkzaamheden. De gemeente Amsterdam is hier niet verantwoordelijk voor.